

**UPA2024/75: Namminersorneq pillugu Inatsimmi § 21-p atuutsilersinneqarnissaa
siunertaralugu ataatsimiititaliamik pilersitsisoqarnissaanik Naalakkersuisut
peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut**

Kuno Fenckerimit saqqummiunneqartoq

**UPA2024/123: Inatsisartunut qinersinissamut atatillugu Naalagaaffinngornissaq pillugu
isumasiuilluni innuttaasut taasitinneqarnissaannik Naalakkersuisut peqquneqarnissaat
pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut**

Aqqalu C. Jerimiassenimit saqqummiunneqartoq

pillugit

Inatsisinut Ataatsimiititaliap

siunnersuutit aappassaaneerpeqarnerannut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Mette Arge-Hammeken, Naleraq
Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq A sii Chemnitz Narup, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Kuno Fencker, Siumut

UPA2024-mi ulloq 24. april siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap inatsisissatut siunnersuutit misissorpai.

Siunnersuutit imarisaat siunertaallu

Immikkoortoq 75 aamma 123 Kalaallit Nunaanni tunngaviusumik inatsimmut tunngatillugu pissutsinut tamanut attuumassuteqarput, taamaattumillu tulliuttuni ataatsimoortillugit suliarineqarlutik.

UPA2024/75

Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsit nr. 473, 12. juni 2009-meersoq tunngavigalugu Namminersorlutik Oqartussat ulloq 21. juni 2009-mi eqqunneqarput.

Inatsimmi tassani § 21 Kalaallit Nunaata namminiilivinnissamut ammaanqarnissaanut tunngassuteqarpoq imatullu oqaasertaqarluni:

§ 21. Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaanik aalajangerneq inuiaat kalaallit aalajangernerannik unngaveqassaaq.

Imm. 2. Imm. 1-imi pineqartut ittumik aalajangiisoqarpat Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa piviusunngortinniarlugu Naalackersuisut aamma Danmarkimi naalackersuisut akornanni isumaqatigiinniarnit aallartinneqassapput.

Imm. 3. Naalackersuisut Danmarkimilu naalackersuisut Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaata piviusunngortinnissaanik isumaqatigiissutaat pissaaq Inatsisartut akuersinerannik tunngaveqartumik aamma Kalaallit Nunaanni innuttaasunik taasisitsinikkut akuerineqassalluni. Aammattaaq taamatut isumaqatigiissuteqarneq Folketingip akuersineratigut pissaaq.

Imm. 4. Kalaallit Nunaata namminiilivinnerata kingunerissavaa Kalaallit Nunaata imminut naalagaaffittut oqartussaaffigilernera.

Taamaalilluni aalajangersakkap tamatuma atorneqarnissaa siunertarlugu Naalackersuisut ataatsimiititaliamik pilersitseqqullugit peqquneqarnissaat Inatsisartut aalajangiiffigisassaanni matumani siunniunneqarpoq.

UPA2024/123

Namminiilivinnissaq naalagaaffinngornissarlu pisortatigoortumik oqallinnermi uteqqiattumik sammeneqartarput.

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuummi matumani innuttaasut isumasiuilluni taasitinneqarnissaat siunniunneqarpoq, tamannalu aningaasaqarnermik pissuteqartumik Inatsisartunut tullianik qinersinissamut atatillugu ingerlanneqassasoq siunnersuutigineqarluni.

Taasissutissatut siunnersuutigineqarpoq: Nunarput Naalagaaffinngussava?

Inernalu kingornatigut nunatta siunissami pisortatigoortumik anguniagassatut tikkuussisorissavaa.

Innuttaasunik taasisitsineq tamat oqartussaaqataanerisa tungaanit isigalugu periutsitit naleqqututut isigineqarpoq, taasisinnaatitaasut tamarmik isummaminnik takutitsinissaminnut taamaalillutik periarfissaqassammata.

Namminiilivinnissaq pillugu apeqqut taamaalilluni paasisaqarfigineqarpat innuttaasut ataatsimoorlutik taasisitsinerup inernera naapertorlugu inuiaqatigiinnik ineriartortitseqqinnissamut periarfissaqalissasut siunnersuuteqartup ilimagaa.

Aammattaaq innuttaasunik taasisitsinerup kingorna pissutsit arlalippassuit pingaarnersiuussallugit pisariaqartinneqartut iliuseqarfigineqarnissaannut periarfissat aamma pitsaanerulissasut siunnersuuteqartup ilimagaa.

Siunnersuutit Inatsisartunit siullermeerneqarnerat

Suliap ullumi Naalakkersuisut Naalagaaffinngornissamut Immikoortortaanni ingerlanneqartup aammalu aalajangiiffigisassatut siunnersuutit marluusut nr. 75 aamma 123-p akornanni tunngaviusumik aporaaffeqanngitsoq Naalakkersuisut paasissutissiipput. Ikittunnguanik imminnut qalleraaffeqarsinnaavoq, taamaattumillu sulianut assigiinngitsunut paatsiveerusimaarsinnaanerup pinngitsoortinnissaa pingaaruteqarpoq. Taamaattumillu aalajangiiffigisassatut siunnersuummut nr 75-imut ima nipilimmik Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuuteqarput:

Namminersorneq pillugu inatsisip §21-ata atuutsilersissinnaanera pillugu inatsisit tunngaviat pillugu nalunaarusioqqullugit, tassanilu aalajangersakkap immikkoortuisa tullerriiaarnerisa ersarissarluarnissaat ilanngullugu, Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Inatsisit tunngaviat pillugu nalunaarusiornermi Inatsit tunngaviusussatut missiliut suliarinninnermut ilanngullugu isiginiarneqassaaq. Nalunaarusiaq kingusinnerpaamik Inatsisartut 2024-mi ukiaanerani ataatsimiinneranni agguanneqassaaq.

Aammattaaq Naalakkersuisunit oqaatigineqarpoq innuttaasunik taasititsinissap Inatsisartunut qinersinerup nalinginnaasumik ingerlanneranut ilanngunneqarsinnaanera aalajangiiffigisassatut siunnersuummi nr. 123-mi oqariartuutigineqartoq. Tamanna Naalakkersuisunit tunngaviusumik akerlerineqanngilaq, taamaattorli isummat akerliusut isumaqataasullu, qulequttallu pingaarutillit allat Inatsisartunut qinersinissamut akornusersuutaasinnaasut pinaveersaartinnissaat pillugit Inatsisinut Ataatsimiititaliamut eqqarsaatigilluarneqaqqaartariaqarput. Aammattaaq naalagaaffinngornissamut Inatsisartunut qinersinissamut nalinginnaasumut, qinersinissap nalunaarutigineranit sapaatip akunnialuinnaanik piffissaqarluni ingerlanneqarsinnaasumi tunngaviusumik innuttaasunik taasititsinissamut oqallinnissamut paasititsiniaanermullu innuttaasut piffissamik naammattumik tunineqarnersut isumalitigineqartariaqarpoq.

Naalakkersuisut ilanngullugu oqaatigaat naalagaaffinngornissamut innuttaasunik taasititsinermi kikkut taasisinnaatitaassanersut eqqarsaatigissallugu pingaaruteqartoq. Nunatta namminiilivinnissaanut naalagaaffinngornissamullu innuttaasunik tunngaviusumik taasisitsineq Inatsisartunut nalinginnaasumik qinersinnermut sanilliulluni mianernarnerujussuuvoq. Uani taasisinnaasut nalunaarsorneri annertussusaat, sumi najugaqarnermi piumasagaatit sakkortunerusut, nunamut innuttaasuinullu

pingaaruteqarneranik tunngaveqartumik, tassa imaappoq qinersisinnaasunik piumasqaatillu nunarsuarmioqatigiinni naalagaaffiup innuttaasunut pisussaaffiit nalinginnaasumik periuuserisartagaat akuerisat atorneqassapput.

Taamaattumik Inatsisinit Ataatsimiititaliap qulaani oqaatigineqartut inatsisitigut misissuinnissami oqaasertaliussat ilaneqassanersut eqqarsaatigisariaqarpaa:

Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaanut naalagaaffinngornissaanullu apeqqummi tunngaviusumik innuttaasunik taasititsinissami sinaakktissat ilanngullugit nalunaarusiami ilanngunneqassapput.

Taamaalilluni aalajangiiffigisassatut siunnersuut tamarmiisoq ima nipeqalissaaq:

Namminersorneq pillugu inatsisip § 21-ata atuutsilersissinnaanera pillugu inatsisit tunngaviat pillugu nalunaarusioqqullugit, tassanilu aalajangersakkap immikkoortuisa tullerriarnerisa ersarissarluarnissaat ilanngullugu, Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Inatsisit tunngaviat pillugu nalunaarusiornermi Inatsit tunngaviusussat missiliut suliarinninnermut ilanngullugu isiginiarneqassaaq. Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaanut naalagaaffinngornissaanullu apeqqummi tunngaviusumik innuttaasunik taasititsinissami sinaakktissat ilanngullugit nalunaarusiami ilanngunneqassapput. Nalunaarusiaq kingusinnerpaamik Inatsisartut 2024-mi ukiaanerani ataatsimiinneranni agguanneqassaaq.

Partiit akornanni isummat assigiinngillat. Ilaasa aalajangiiffigisassatut siunnersuut nr. 75 taperserpaat, allallu aalajangiiffigisassatut siunnersuut nr. 123 taperserlugu. Aammattaaq Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat taperserneqarpoq. Kiisalu innuttaasunik isumasuilluni taasisitsisoqarnissaa partiit ilaannit taperserneqarlunilu ataatsimiititaliamik naalagaaffinngornissamullu periarfissanut allanut takussutissianik kingunerisassanillu naatsorsuinernik saqqummiussinnaasumik immikkut ilisimasalinnik inuttalimmik pilersitsisoqarnissaaa kissaatigineqarpoq kiisalu politikikkut malinnaasussanik pilersitsinissaq kissaatigineqarluni.

Ataatsimiititaliap siunnersuutininik suliarinninnera

Ataatsimiititaliap siunnersuutininik suliarinninnerani Siumut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussivoq, taannalu ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartunit taperserneqarpoq.

Allannguutissatut siunnersuut ima oqaasertaqarpoq:

Namminersorneq pillugu inatsimmi § 21-p atuutsinneqarnissaa siunertaralugu ataatsimiititaliamik pilersitseqqullugit aammalu tunngavissanik matuma kinguliani allassimasunik imalimmik nassuiaammik naatsumik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut Inatsisartunit matumuuna peqquneqarput: Aalajangersakkap suliniutiginerani alloriarnerit tamaasa pillugit naatsumik paasissutissiisuteqartarnissaq. Suliniutip ingerlateqqinneqarnissaanut suliakkiut, tassungalu ilanngullugu piffissalersuutaasinnaasut ataatsimiititaliullu katitigaasinnaanera. Inatsimmut tunngaviusussamut missingiutip pigineqareersup suliniummut atatillugu nalilerneqarnera. Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa naalagaaffinngornissaalu pillugit innuttaasunik isumasiuilluni taasisitsineq qanoq tunngavissaqarluni ingerlanneqarsinnaanersoq pillugu naliliineq. Nassuiaat 2024-mi ukiakkut ataatsimiinnerup aallartinnginnerani Inatsisartunut saqqummiunneqassaaq.

Allanguutissatut siunnersuut immikkoortoq 75-imut aamma immikkoortoq 123-mut saqqummiunneqarpoq.

Siunnersuutit aningaasaqarnikkut kingunerisassaat

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasaqarnikkut allaffis-sornikkullu kingunerisassat siunnersuutip tunngavilersuutitaani nassuiaatigineqartassasut Inatsisartut suleriaasianni § 33, imm. 1-imi allassimavoq.

Tamanna naapertorlugu siunnersuutit piviusunngortinneqarneranni aningaasaqarnikkut kingunerisassat siunnersuutini taakkunani marlunni taamaalilluni allassimasut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

- UPA2024/75:

Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Ataatsimiititaliamik katiterinissamut tassungalu suliakkiutissamik Naalakkersuisut piareersaallutik aallartinnaasut siunnersuummi siunniunneqarpoq. Suliaq tamanna ukiap tungaanut ingerlanneqartussatut naatsorsuutigineqarmat tamatuma kingorna aningaasat pisariaqartinneqartut 2025-mut Aningaasanut inatsit aqutigalugu nassaarineqarnissaannut Siumut peqataaqataassaaq, taamaalilluni ataatsimiititaliap suliassani ulloq 1. januar 2025-mi aallartissinnaaniassammagu.

Taamaattumik suliambut aningaasaqarnikkut missingersuutinik tutsuiginartunik missingiinissaq maannangaaq ajornakusoorpoq.

Namminersorlutik inuussutissarsiutilinnut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Aningaasat 2025-mut Aningaasanut inatsit aqcutigalugu pissarsiarineqassappata tamanna innuttaasunut sunniuteqarnaviangitsoq Siumumit naatsorsuutigineqarpoq.

- UPA2024/123:

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Innuttaasunik taasisitsinerit 2 mio. kr.-it missaannik akeqartarput. Akerlianik Inatsisartunut qinersineq iluatsillugu innuttaasunik aamma taasisitsisoqarpat annertunerusumik aningaasartuuteqartoqassanngilaq.

Naalagaaffinngortoqassagaluarpat Danmarkip ataatsimoortumik tapiissutitut ilusilerlugit Kalaallit Nunaannut aningaasaqarnikkut tapiissuteqarnissamut pisussaaffia atorunnaassaaq. Ataatsimoortumik tapiissutit ukiumoortumik 4,3 milliarder kr.-it missaannik amerlassuseqarput, Nunatta Karsiata isertitaasa (2022-mi; 7,6 milliarder kr.-it) affai sinnilaarlugit aammalu Nunatta Karsiata aningaasartuutaasa (2022-mi; 7,5 milliarder kr.-it) affai sinnilaarlugit nalingat. Naalagaaffiup Kalaallit Nunaannut ataatsimoortumik tapiissutaasa saniatigut Kalaallit Nunaanni suliassa qarfiit arlallit isumagineqarnerannut naalagaaffik ullumikkut suli aningaasartuuteqartarpoq, tassungalu assersuutigalugu ilaavoq eqqartuussiveqarneq. Naalagaaffinngornermi suliassa qarfinnik taakkuninnga isumaginninnissaq Kalaallit Nunaannit tiguneqarpat taakkuninnga aningaasartuutit Kalaallit Nunaannit aamma akilerneqartussanngussapput. 2015-imi aningaasartuutit ukiumoortumik 0,6 milliarder kr.-it pallillugit annertussuseqartutut nalilerneqarput. (Ilisimasat malillugit kisitsisit nutaanerit pigineqanngillat).

Namminersorlutik inuussutissarsiutilinnut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

- **Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Inuit Ataqtiginneersut Siumumeersullu** immikkoortoq 75-imut aamma immikkoortoq 123-mut allannguutissatut siunnersuut imaattoq saqqummiuppaat: Namminersorneq pillugu inatsimmi § 21-p atuutsinneqarnissaa siunertaralugu ataatsimiititaliamik pilersitseqqullugit aammalu tunngavissanik matuma kinguliani allassimasunik imalimmik nassuiaammik naatsumik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut Inatsisartunit matumuuna peqquneqarput: Aalajangersakkap suliniutiginerani alloriarnerit tamaasa pillugit naatsumik paasissutissiissuteqartarnissaq. Suliniutip ingerlateqqinneqarnissaanut suliakkiut, tassungalu ilanngullugu piffissalersuutaasinnaasut ataatsimiititaliallu katitigaasinnaanera. Inatsimmut

tunngaviusussamut missingiutip pigineqareersup suliniummut atatillugu nalilerneqarnera. Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa naalagaaffinngornissaalu pillugit innuttaasunik isumasiuilluni taasisitsineq qanoq tunngavissaqarluni ingerlanneqarsinnaanersoq pillugu naliliineq. Nassuiaat 2024-mi ukiakkut ataatsimiinnerup aallartinnginnerani Inatsisartunut saqqummiunneqassaaq.

Ataatsimiititaliap taama oqaaseqaateqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinniluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Anders Olsen
Siulittaasoq

Mette Arqe-Hammeken

Harald Bianco

Asii Chemnitz Narup

Kuno Fencker